

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine
**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskooli**
majandusarvestuse ja maksunduse
ning sekretäri- ja kontoritöö
õppekavarühmade
hindamisaruanne

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2020

Sisukord

Sissejuhatus	3
Üldosa	4
Majandusarvestuse ja maksunduse ning sekretäri- ja kontoritöö õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes	7
Õppekavad ja õppekavaarendus	7
Järeldused	9
Õppimine ja õpetamine	10
Järeldused	12
Õpetajad	13
Järeldused	15
Hindamiskomisjoni peamised järeldused majandusarvestuse ja maksunduse ning sekretäri- ja kontoritöö õppekavarühmade osas	16

Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab:

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas (edaspidi ÕKR) ning anda analüüsi põhjal soovitused õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on ÕKR-de eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad ÕKR-de õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad ÕKR-le vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga 08.09.2020. EKKA juhataja korraldusega nr 1.1-10/20/5 kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Helle Noorväli	kutseõppe ekspert, Tallinna Tehnikakõrgkool, teenusmajanduse instituudi direktor, komisjoni esimees
Virge Prank-Vijard	kutseõppe ekspert, HARNO testide ja hindamise osakonna peaspetsialist, komisjoni sekretär
Ene Rammo	tööandjate esindaja, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja pearaamatupidaja, finantsdirektor
Ene Olle	tööandjate esindaja, OÜ Personaliosakond juhataja liige, Tööinspektsiooni nõustamisjurist

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni uued liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistavate koosolekute käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKA-ga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus veebi-intervjuudena Zoom keskkonnas 07. ja 08. oktoobril 2020. a. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokkulepitud vestlused ja tutvus kooli poolt esitatud dokumentidega. Vestlused toimusid lususalt, osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Esinesid üksikud tehnilised probleemid, mis nende ilmnemisel kooli tehnilise toe abil kohe ka likvideeriti.

Komisjoni koosolekul lepidi kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 18.11.2020.

Üldosa

Kooli lühitutvustus

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool (Olustvere TMK) asub Viljandi maakonnas, Põhja-Sakala vallas. Kool alustas tegevust 1914. aastal Kõo mõisas. 1920. aastal jätkati tegevust Olustveres Eesti Aleksandri Põllumajanduskoolina. Erinevate nimede all on tegutsenud tänaseni. Põllumajandusliku kallakuga koolist on tänaseks saanud Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi HTM) haldusalas olev kutseõppeasutus. 2006. aastal liideti kooliga Õisu Toiduainetetööstuse Kool. Äriteenustealast haridust on Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis antud alates 1995. aastast, esialgu vaid sekretäri ja kontoritöö ÕKR-s. Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR lisandus 2015. aastal, kui sekretäri ja ametnikutöö ÕKR-st eraldati majandusarvestuse ja maksunduse osa. Käesoleval ajal on välja kujunenud kolm põhilist spetsialiseerumise valdkonda: **maamajandus**, **teenindus** ja **toiduainete töötlemine**. Põhitegevuseks on tasemeõppe ning täienduskoolituse kursuste pakkumine. Toetavateks tegevusteks on põllumajanduslik tootmine, turismi- ja toitlustusteenuse pakkumine. Koolil on õppetalu, ca 630 ha haritava maaga, kasvatatakse teravilja, kartulit, rapsi. 2010. aastal valmis kaasaegne õppetööstuse – söökla hoone. Kooli hallata on üks Baltikumi täiuslikumalt säilinud mõisakomplekse (Olustvere mõis), kus on aastas ca 27 000 külastust.

Õppevormidena kasutatakse nii statsionaarset kui ka mittestatsionaarset õppevormi ning töökohapõhist õpet (õpipõiss). 2019/2020. õppeaastal õppis koolis 838 õpilast, neist 211 õppis kutsekeskhariduse õppekavadel, 528 kutseõppes ja 99 töökohapõhises õppes. Hinnatavates ÕKR-des õppis 54 õpilast.

Kooli moto on: “Põllult lauale”. Kooli arengukava 2016 - 2020 üks alaeesmärke on „*Koolil on kohalikus elus ja kogukonna tegevuses arvestatav roll*“. Seda rolli täidavad kõik koolis olevad ÕKR-d oma tegevusega.

Missioon, visioon, põhiväärtused, eesmärgid: Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli **missiooniks** on pakkuda kaasaegset ja kvaliteetset kutsealast koolitust, teenust ning erialast oskusteavet koolis õpetatavates valdkondades.

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli **visioon:** 2020. aastaks toimib Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool maineka kutseõppeasutuse–kompetentsikeskusena. Tegutsetakse avatud ja loovas õpikeskkonnas koostöös sotsiaalsete partneritega, lähtudes jätkusuutliku majandamise põhimõtetest.

Väärtused:

- **Avatus:** koostöövalmidus, valmisolek suhtlemiseks, atraktiivsus, paindlikkus.
- **Areng:** valmisolek elukestvaks õppeks, jätkusuutlikkus, innovatiivsus.
- **Aktiivsus:** ettevõtlikkus, motiveeritus, aktiivne osavõtt kooli arengus.
- **Ausus:** vastutustundlikkus, kohusetundlikkus, eetilisus.

Hinnatavad õppekavarühmad

Ülevaade hinnatavate ÕKR-de õppekavadest ja nende õppijate arvust on toodud Tabelis 1. Õppekavade rakenduskavad on kättesaadavad kooli [kodulehel](#). Alates 2020. aastast toimub õpe järgmistel õppekavadel: **raamatupidaja**, tase 5, kutseõppe esmaõpe, EHS 129417, maht 120 EKAP, **sekretär**, tase 5, kutseõppe esmaõpe EHS 215208, maht 60 EKAP ja **bürootöötaja**, tase 4, kutseõppe esmaõpe, EHS 138577, maht 60 EKAP. Bürootöötaja õppekavale 2020. a sügisel õpilasi vastu ei võetud, kuna vastuvõtt toimub üle aasta.

ÕKR-d on õppeosakonna juhataja alluvuses, kuid nende tegevust koordineerib sama koordinaator. Mõlemas ÕKR-s toimub **mittestatsionaarne õpe**.

Tabel 1. Õppijate arv õppekavati õppeaastatel 2015/2016 – 2019/2020, allikas Haridussilm.ee

Õppekava	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
Sekretäritöö, tase 5, kutseõppe esmaõpe, EHS 83139, maht 120 EKAP	1	-	-	-	-
Sekretär, tase 5, kutseõppe esmaõpe, EHS 129597, maht 120 EKAP	20	16	13	14	-
Sekretär, tase 5, kutseõppe esmaõpe EHS 215208, maht 60 EKAP, Sekretär, tase 5 kutsestandard	-	-	-	-	-
Bürootöötaja, tase 4, kutseõppe esmaõpe, EHS 138577, maht 60 EKAP, Bürootöötaja, tase 4 kutsestandard	-	-	-	10	12
Raamatupidaja, tase 5, kutseõppe esmaõpe, EHS 129417, maht 120 EKAP, Raamatupidaja, tase 5 kutsestandard	77	69	56	42	42

Õppekavadel alustanud ja lõpetanud õppijate arv on toodud Tabelis 2.

Tabel 2. Hinnatavate ÕKR-de õppekavadel alustanud ning lõpetanud õppijate arv kooli andmetel

Sekretäri- ja kontoritöö ÕKR				
Õppekava		Alustanud 2017/ lõpetanud 2019	Alustanud 2018/lõpetanud 2020	Alustanud 2019/lõpetanud 2020
Sekretär, EHS 129597		15/12		
Bürootöötaja, EHS 138577			10/9	10/6
Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR				
Õppekava	Alustanud 2016/lõpetanud 2018	Alustanud 2017/ lõpetanud 2019	Alustanud 2018/lõpetanud 2020	Alustanud 2019
Raamatupidaja, EHS 129417	27/20	23/18	23/13	28

Majandusarvestuse ja maksunduse ning sekretäri- ja kontoritöö õppekavarühmade analüüs

hindamisvaldkondade lõikes

Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. **Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust.**
2. **Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijate õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.**

Olustvere TMK 2016-2020 arengukavas hinnatavate ÕKR-de õppekavaarenduse kohta konkreetseid eesmärgi püstitatud ei olnud, kuid oli nimetatud, et jätkub spetsialistide ettevalmistamine äriteenuste valdkonnas ning kooli teiste ÕKR-de toetamine ettevõtlusõppe läbiviimisel. Samuti oli eesmärgiks seatud, et koostöös tööandjate ja sotsiaalsete partneritega töötatakse välja uusi õppekavu (sh osakutsed ja jätkuõppekavad) vastavalt vajadusele.

Sekretäri, bürootöötaja ja raamatupidaja õppekavade hindamise käigus selgus, et kooli poolt seatud üldised õppekavaarendusega seotud eesmärgid on täidetud, jätkuvalt koolitatakse regioonile vajalikke äriteenuste valdkonna spetsialiste, pakutakse koostöös tööandjatega täienduskoolitusi.

Kõikide õppekavade arendustegevust juhib sama ÕKR-de koordinaator, tehes koostööd nii kooli juhtkonnaga kui ka õpetajatega, õpilastega ja töömaailma esindajatega. Koostöö raames toimuvad regulaarsed kohtumised/töökoosolekud juhtkonnaga, õpetajatega ja tööandjatega, kelle poolt tehtud ettepanekuid õppekavade parendamiseks käsitletakse allpool. Samuti arvestatakse õpilaste poolt tehtud asjakohaseid ettepanekuid moodulite rakenduskavade muutmisel.

ÕKR-de koordinaator tõi intervjuus välja, et õppekavaarenduse eesmärgiks on õppijate olemasolu, õpieesmärkide saavutamine ja kindlustunne kutseeksami sooritamiseks. Õppekavaarenduse aspektist lähtuvalt rõhutati erinevates intervjuudes vajadust suurendada õpilaste ja õpetajate digipädevusi ning inglise keele oskust, samuti toetada õpilaste ettevalmistust kutseeksamite sooritamiseks. Selle õppeaasta õpetajate koolitusplaan sisaldab inglise keele ja digipädevuste koolitusi. Kutseeksami ettevalmistuseks rakendatakse proovieksamit.

Aruandest ja intervjuust ÕKR-de koordinaatoriga selgus, et mõlema ÕKR tööjõuvajaduse prognoosi aluseks on erinevatest tööjõuvahendusportaalidest (CV Keskus, CV-Online), Eesti Töötukassa tööjõubaromeetrist, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) tööjõuprognosist 2026, OSKA raportist ja praktikajuhendajate tagasisidest saadav info. Vastavalt sellele planeeritakse vastuvõttu tasemeõppesse ning erinevaid täienduskoolituskursusi. OSKA raport (2016 ja 2020) näeb tulevikus ette **arvestusala töötajate tööjõuvajaduse vähenemist eelkõige lihtsamate ja rutiinsemate tegevuste osas**. Tulenevalt eeltoodust on majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR-s vähendatud vastuvõetavate õppijate arvu: alates 2017/2018. õppeaastast võetakse vastu vaid üks grupp õppijaid õppekavale raamatupidaja, tase 5, kutseõppe esmaõpe, EHS 129417, maht 120 EKAP. Õppijate seas on juba tegutsevad raamatupidajad, kes soovivad saada kas uuemaid teadmisi ja/või kutsetunnistust, samuti ettevõtete juhte, personalitöötajaid ning õppijad, kes tegelevad raamatupidamisega muu tegevuse kõrvalt. Sekretäri- ja kontoritöö ÕKR õppekavadele on otsustatud võtta vastu õpilasi üle

aasta (2020. aastal võeti vastu õpilased ainult sekretär, tase 5 õppekavale). Seega järgitakse vastuvõtul OSKA, MKM jt soovitusi ja oma arengukavalisi eesmärke (regiooni vajaduste tagamine vastavate erialade spetsialistide järele). Mõlemas ÕKR-s on õppijad valdavalt Viljandi maakonnast pärit, seega valmistab kool ette tööjõudu peamiselt maakonna tööturule. Õppijate ja tööandjate tagasiside põhjal selgus, et võimalust maakonnas tasuta õppida peetakse väga oluliseks ning koolil on tähtis roll kohaliku tööjõu ettevalmistamisel. Toodi välja ka seda, et väikeettevõtluses ja piirkondlikus majanduses on vaja töötajaid, kes tegelevad raamatupidamise korraldamisega ja tööpakkumisi nendele ametitele jagub. Kui tasuta õpet pakkuda ei saa, on kool valmis pakkuma raamatupidamise erialal ka tasulist tasemeõpet, samas pole tehtud taustauuringut, kas tasulise õppe puhul oleks õppijaid.

ÕKR-de õppekavad põhinevad kutsestandarditel (vt Tabel 1) ja on koostatud koostöös teiste sama õpet pakkuvate kutseõppeasutustega. Seoses kutsestandardite muudatustega uuendati raamatupidaja, tase 5 õppekava 2018/2019. õppeaastast ja sekretär, tase 5 õppekava 2017/2018. õppeaastast. 2019. aastal otsustati vähendada sekretär, tase 5 õppekava mahtu. Koostöös kutseandja, koolide esindajate ja tööandjatega leiti, et kompetentsid on võimalik omandada lühema õppeperioodi jooksul ning 2020/2021. õppeaastast rakendus sekretär, tase 5 õppekava mahuga 60 EKAP, millele toimus esmakordne vastuvõtt 2020. a (20 õpilast). Tööandjate ettepanekul loodi õppekava bürootöötaja, tase 4 (kutseõppe esmaõpe, 60 EKAP), mis rakendus koolis 2018/2019. õppeaastal. Eneseanalüüsis toodi kooli poolt välja, et õppekava on õpilaste poolt hästi vastu võetud ja tööandjate esialgne tagasiside hea. Kuna sel õppeaastal bürootöötaja õppekaval õppijaid ei olnud, siis nende tagasisidet intervjuude käigus saada ei õnnestunud.

Õppekavade arendamisel tehakse koostööd erinevate huvipooltega. Sekretär, tase 5 õppekavasse on lisatud valikmoodulitena veebilehtede haldamine, kultuurilugu, ilukiri ja graafiline disain. Bürootöötaja, tase 4 õppekavasse on samad valdkonnad lisatud eraldi teemadena. Raamatupidaja, tase 5 õppekava valikõpingute moodulitena on lisatud SA ja MTÜ raamatupidamine, avaliku sektori finantsarvestus, FIE raamatupidamine.

Raamatupidaja, tase 5 ja bürootöötaja, tase 4 õppekavade moodulite rakenduskavades on toodud "Karjääriplaneerimise ja ettevõtluse" moodul, mis vajab sarnaselt sekretär, tase 5 õppekavaga kaasajastamist ehk asendamist mooduliga "Õpatee ja töö muutuv maailmas" (seda peavad tegema kõik kutseõppeasutused). Vestlusest koordinaatoriga selgus, et koolil on plaanis veel sellel aastal integreerida uue mooduli õpiväljundid põhiõppe moodulite õpiväljunditega.

Olulise uuendusena plaanitakse mõlemas hinnatavas ÕKR-s alates 2020/2021 hakata pakkuma tasemeõppe õppekavade moodulite põhjal täienduskoolitusena nn õpiampse (näiteks maksuarvestuse, dokumentide loomise ja veebihalduse teemadel).

ÕKR-de eneseanalüüsist ja vestluste tulemusena selgus, et mõlema ÕKR puhul vaadatakse koordinaatori poolt juhivate töörühmadega enne iga õppeaasta algust üle moodulite rakenduskavad, analüüsitakse moodulite rakendumist ning planeeritakse uue õppeaasta toimingud. Tööandjate, õppijate, lõpetajate ja erialaliitude tagasiside põhjal kavandatakse tunnijaotus, arvestades moodulite sidusust, vajadusel tehakse parendused. Parendustegevusena on käivitatud enne õppeaasta algust toimuvad töökoosolekud, kus õpetajad jagavad omavahel ära käsitletavat teemat. Samas nähtub kooli kodulehelt, et viimased muudatused raamatupidaja õppekava rakenduskavas on kinnitatud 2018. aastal ning bürootöötaja õppekava rakenduskava on vormistatud aastal 2015.

Rakenduskavad vastavad kutseharidusstandardi vastava taseme õpipädevustele, valitud meetodid ja hindamiskriteeriumid on kooskõlas moodulite õpiväljunditega. Mõlema ÕKR õppekavade moodulid on lõimitud ühtseks tervikuks, toetades õpiväljundite saavutamist etappide kaupa. Näiteks raamatupidaja, tase 5 õppekava karjääri planeerimise- ja ettevõtluse moodulis tehakse praktiliselt läbi ettevõtte loomisega seotud tegevused, koostatakse tööle kandideerimiseks dokumendid, sõlmitakse tööleping, juhatuse liikme leping. Loodud ettevõtte näitel käsitletakse erialamoodulite teemasid, tehakse praktilisi ülesandeid, sh raamatupidamistarkvaraga ning lõpuks lahendatakse kompleksülesanne. Intervjuude põhjal selgus, et õppijatele väga meeldib elulähedaste ja praktiliste ülesannete põhjal õppida. Korduvalt tõsteti esile kõiki õppeaineid läbivat kompleksülesannet. Vestlustest selgus, et moodulite rakenduskavade täiendamisel on arvestatud erinevate huvipoolte tagasisidega ning kutseeksami tulemustega, näiteks on suurendatud elulähedaste ülesannete lahendamist õppetöös, parendatud kutseeksami ettevalmistust (proovieksami läbiviimine, kompleksülesannete lahendamine jm).

Kooli eneseanalüüsist selgus (mida kinnitasid ka õpilastega tehtud intervjuud), et raamatupidamise eriala õpilased eelistavad teoreetilisele õppele enam praktilist õpet (nt situatsioonülesandeid, juhtumeid jms), millest on õpetamisel ka lähtunud. Vestlusest raamatupidamise eriala õpetajaga selgus, et mikro- ja makroökoonoomika tundide arvu on vähendatud ja toodud selle asemel sisse rohkem praktilisi ülesandeid.

Vestluses sekretäri- ja kontoritöö ÕKR tööandjatega jäi kõlama ettepanek keskenduda õppekavas rohkem dokumendihaldussüsteemide õpetamisele (sh tutvustada erinevaid dokumendihaldussüsteeme), sest tegemist on sekretäri jaoks väga olulise töövahendiga. Seda ettepanekut on püütud igapäevases õppetöös arvestada, kuid on arusaadav, et kõiki dokumendihaldussüsteeme pole koolis võimalik õpetada. Viimast kompenseerib praktikal kogetu.

Raamatupidamise eriala praktikutest õpetajad tõid vestluses välja, et neid on kaasatud õppekava arendamisse, kuid neile ei meenunud, milliseid konkreetseid muudatusi on moodulite rakenduskavas viimastel aastatel tehtud. Tööandjate poolt tuli vestluse käigus ettepanek, et kool võiks teha ettevõtetega sisulisemat koostööd (nt õppekäigud jms), mis aitaks kaasa nii õppekavade arengule, kuid ka praktikakohtade leidmisele.

Kokkuvõtteks võib öelda, et hinnatavate ÕKR-de õppekavaarendus on üldjuhul eesmärgistatud, toimub süsteemselt ja on hästi koordineeritud, kuid samas vajavad kaasajastamist moodulite rakenduskavad.

Järeldused

Tugevused

- Õppekavaarendus on eesmärgistatud, toimub süsteemselt ja on hästi koordineeritud, kaasatud on erinevad huvipooled.
- Õppekavaarenduses ja koolitusvajaduse kindlaksmääramisel arvestatakse regionaalse vajadusega.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Õppekavade bürootöötaja, tase 4 ja raamatupidaja, tase 5 kodulehel olevad rakenduskavad on viimati kinnitatud mõned aastad tagasi. Kaasajastada rakenduskavad, mh karjääriplaneerimise ja ettevõtluse moodul, integreerides uue mooduli "Õpitee ja töö muutuv maailmas" õpiväljundid põhiõppe moodulite õpiväljunditega.

- Raamatupidamise eriala praktikutest õpetajad ei ole kursis õppekavas tehtud muudatustega. Komisjon soovib kaasata neid aktiivsemalt õppekavaarendusse, et kasutada ära nende põhjalikud eriala teadmised ja oskused.
- 5. taseme õpe eeldab kvalifikatsiooniraamistiku järgi põhjalikke tööalaseid faktilisi ja teoreetilisi teadmisi. Õppekavaarenduses on olnud suund, et õpe oleks väga praktiline. Sellest tulenevalt on soovitatav järgida põhimõtet, et säiliks tasakaal teoreetilise ja praktilise õppe vahel, sest tundmata põhjalikult teoreetilist tagapõhja, on raske selgitada ka praktikas toimuvat.

Arenguvõimalused

- Komisjon soovib pakkuda tasemeõppe baasil täienduskoolitusena nn õpiampse, et seeläbi viia läbi regioonile vajalikke koolitusi.
- Komisjon soovib kaaluda tasulise õppe pakkumist või koostööd õppetöö läbiviimisel teiste õppeasutustega, kui riigi poolt tasuta õppe läbiviimist praegusel määral enam ei toetata.

Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. Õppijate erialavalik on toetatud.
2. Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.
3. Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktika korraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel.
4. Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest.
5. Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

ÕKR-de eneseanalüüsist selgus, et majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR-s raamatupidaja, tase 5 õppekaval on olnud konkurss olenevalt aastast 1,5–2,5 õppijat ühele kohale, sekretäri- ja kontoritöö ÕKR-s konkursi ei ole olnud. Mõlemas hinnatavas ÕKR-s on juba õppijate vastuvõtul kooli eesmärk ennetada väljalangevust ning seetõttu on muudetud ka õppijate vastuvõtu tingimusi: alates 2019. a lisandus raamatupidaja, tase 5 õppekavale vastuvõtul valikvastustega test ja alates 2020. aastast motivatsioonikirja nõue.

Lisaks toimub vastuvõtukomisjoniga vestluse käigus esmane õppijate nõustamine, eesmärgiga selgitada välja õpilaskandidaatide motiveeritus, valmisolek valitud erialale õppima asumiseks ning töö, pere ja õppimise ühitamisest tekkiva pingega toimetuleku valmidus. Samuti teavitatakse iseseisva töö (mittestatsionaarne õpe) ja praktika suurest mahust õppetöös, sest erialal mittetöötavatel õppijate puhul on olnud just liiga pikk praktika üheks väljalangemise põhjuseks.

Kool on loonud suurepäraseid tingimused õppimiseks, mida kinnitasid vestlustes mõlema ÕKR õpetajad ja õpilased. Õpilaste rahulolu teadasaamiseks viib kool igal aastal läbi õppijate rahuloluküsitluse, kus on sees ka küsimus rahulolu kohta õpikeskkonnaga. Vestlustest õppijatega selgus, et mõlema hinnatava ÕKR õppijate rahulolu õpikeskkonnaga on kõrge.

Mõlemas hinnatavas ÕKR-s loovad õpetajad, sh tööandjad-praktikud, jooksvalt erinevaid õppetunnis kasutatavaid materjale, täiendavad olemasolevaid ja kasutavad erinevaid e-õppe võimalusi õppetöö läbiviimiseks. COVID-19 poolt põhjustatud pandeemiast tulenevalt toimus kevadel õppetöö distantsõppena ning seetõttu muutus aktuaalseks erinevate digivahendite ja –keskkondade kasutamine. Õppijate arvates on digikeskkondade kasutamine mugav, kõik vajalikud materjalid on

kättesaadavad. Samas selgus intervjuude käigus, et praktikutest õpetajate puhul esines mõningaid probleeme distantsilt õppetöö läbiviimisel, vaatamata kooli valmisolekule kaug-lahenduste pakkumisel. Nt ei toimunud intervjueritavate (õpetajad ja õpilased) sõnul raamatupidamise õppekaval kevadise eriolukorra ajal distantsõppes ühtegi videoloengut. Samas selgus kooli eneseanalüüsist, et kasutatakse järgnevaid õpikeskkondi ja programme: *Moodle, Tahvel, Kahoot, Padlet, Merit Aktiva, Merit Palk, Testmoz, Socrative, Learning Apps*. 2020. a kevadel lisandusid keskkonnad *BigBlueButton, Google Meet, Zoom, 8x8 Video Meetings*. Täna on kool otsustanud, et liigse killustatuse vältimiseks kasutatakse põhiliselt kolme keskkonda – *Zoom, Moodle, Google Meet*.

Mõlemas hinnatavas ÕKR-s õpivad täiskasvanud õppijad ning õppetöö toimub mittestatsionaarses õppevormis üks kord kuus 3-4 päeva järjest. Õppetöö planeerimisel arvestatakse õppijate eripäraga, nt toimub raamatupidajatel õpe neljapäevast laupäevani (varasemalt kolmapäev-reede), et vähendada töölt eemalolemist. Vestlusest ÕKR-de koordinaatoriga selgus, et tulenevalt õppekavast, on praktika periood pikk ja seepärast on tulnud õppijatelt ettepanek korraldada praktikat hajutatult. Kool on ettepanekuga arvestatud ning nt II kursuse raamatupidaja saab praktikat alustada juba oktoobris, enne algas praktika teisest poolaastast. Nüüd on teoreetiline kursus ja ka praktika enne kutseksamit täies mahus läbitud.

Õppekorraldus lähtub õppijate eripärast. Paljud õppijad töötavad õpitaval erialal või erialaga sarnasel ametikohal ning seetõttu antakse tundides individuaalseid ülesandeid, võimalus on jagada kaasõppijatele oma teadmisi ja praktilisi oskusi, mis on väga hea meetod õppimiseks. Kogemusega õppijad saavad keerukamad ülesanded, teised alustavad lihtsamatega. Palju kasutatakse ülesannete lahendamisel rühmatööd, mis loob head võimalused õppijate omavaheliseks suhtlemiseks, kogemuste vahetamiseks ning seeläbi ka meeskonnatöö ja eneseväljendusoskuste arendamiseks. Raamatupidamise õppekava õpetajad lisasid (kirjas ka rakenduskavas), et kasutavad õpetamisel palju mõistekaarte, arutelusid, ettevõtetest tulenevaid probleemülesandeid. Kasutatakse ka Exceli võimalusi ülesannete lahendamisel. Hindamine toimub üldjuhul mitteeristavalt, kuid vestlustest selgus, et õpilased soovivad saada ka hindeid. Võõrkeele õpetamisel arvestatakse õppija keeleoskuse varasemat taset. Tulenevalt õpilase õppetöös edasijõudmisest, toimub nende individuaalne nõustamine ja konsultatsioonide pakkumine. Viimast pakutakse ka e-posti ning *Skype* teel. Õpilased tõid välja, et pidevalt julgustatakse probleemide korral abi küsima ning suhted õpetajatega on head, sageli sinatatakse.

Praktikakorraldus ja kasutatav dokumentatsioon toetavad praktika õpiväljundite saavutamist, järgitakse kutseõppeasutuse praktikakorralduse nõudeid ja põhimõtteid. Olemas on kooli praktikakorralduse kava, praktikalepingud, individuaalsed praktikakavad, praktikapäevikud, praktika aruanded jm. Õppijad leiavad üldjuhul praktikakohad ise, kuid vajadusel on abiks kutseõpetajad ja koordinaator. Raamatupidaja erialal juba töötavad õppijad sooritavad sageli praktika oma töökohas. Osad õppijad valivad praktikakohaks ettevõtted, kus on eelnevalt käidud õppekäikudel. Praktikakoha vastavuse tingimustele, mis võimaldavad täita praktikale seatud õpieesmärke ja saavutada õppekavas kirjeldatud õpiväljundeid, otsustavad ühiselt kooli ja praktikakoha esindajad. Intervjuude käigus rõhutasid ÕKR-de tööandjad (sh vilistlased) ettevõtete külastuste ja koolipoolse initsiatiivi olulisust, et saada täiendavaid praktikabaase, sest sekretäri ja bürootöötaja õppekavade õpilased on saanud praktikakohtade otsimisel ka palju äraütlemisi. Samas kiitsid tööandjad õpilaste väga head ettevalmistust praktikale saabudes ning praktikakohaga suheldes.

Õpetajad valivad õpetamis- ja hindamismeetodid põhimõttel, et need toetaksid õpiväljundite omandamist ja õppijate arendamist. Koordinaatoriga tehtud intervjuust selgus, et õpetajad on osalenud erinevatel täienduskoolitustel, et omandada kaasaegseid meetodeid. Sobivate meetodite kasutamist käsitletakse ka arenguvestlustel õpetajatega, toimuvad tundide külastused ning praktika kaitsmistel osalevad asutuste juhtkonna liikmed.

Koolis küsitakse õppijate tagasisidet nii õpetuse sisu kui ka hindamismeetodite ja -kriteeriumide kohta. Eneseanalüüsist selgus, et mõlema hinnatava ÖKR õppijad on üldiselt rahul nii õppe sisu, meetodite kui ka hindamisega. Raamatupidamise õppekava õpilaste vestlusest selgus, et innovaatilised meetodid (nt Excel, raamatupidamisprogramm) on küll olulised, aga hea on, et õpetaja laseb teha ülesandeid ka käsitsi (nt "päevaraamatus"), mis aitab paremini teemat mõista.

Õppijaid toetavad ÖKR koordinaator, õppeosakonna juhataja ning õppeosakonna sekretär, erialastes küsimustes ka erialaõpetajad. Vestluses õppijatega selgus, et kooli tugiteenustega ollakse rahul.

VÕTA võimalust on ÖKR-de õppijad seni vähe kasutatud, ainult karjääri moodulis osade teemade (töötervishoid, asjaajamine, töötamise õiguslikud alused, karjääri planeerimine ja suhtlemise alused) osas. Kogu karjäärimooduli arvestamist kasutavad üksikud õppijad. Intervjuudes tuli välja, et õppijad soovivad VÕTA taotlemise asemel pigem läbida kõik ained, et kinnistada olemasolevat või saada juurde uusi teadmisi. Eneseanalüüsist toob kool välja vajaduse täiendada VÕTA korda praktika arvestamisel ja ka vestlustest selgus, et selleks on ilmnenud vajadus ühe praktika VÕTA-ga arvestamise soovi juhtumi tõttu.

Arengukava näeb ette, et koolis ei oleks 2020. aastaks katkestajad üle 12%. Ärinduse, halduse ja õiguse õppevaldkonnas oli Haridussilma andmetel väljalangevus 2019. a 20,9%, mis on väiksem kui Eesti keskmine (2019. a 24,5%), kuid tunduvalt kõrgem eesmärgist. Kool on uurinud väljalangevuse põhjuseid ning nendeks on: muudatused töö- ja isiklikus elus (töö- ja elukoha vahetus, lapse sünd, eriolukord perekonnas). Samuti on põhjuseks puudulik ajaplaneerimine ja iseseisva õppimise oskus. Intervjuude käigus selgus, et motiveeritud õpilastel ei ole probleeme õppekava läbimisega ning nende rahulolu saadud teadmistega on kõrge, kuid osadel õpilastel on iseseisva õppimise oskus väga nõrk. Nende toetamiseks on lisatunnid ja personaalne nõustamine. Mainiti korduvalt grupi toe olulisust, st õppijad ise toetavad üksteist õppe läbimisel, andes edasi õppesessioonilt puudujale ülesandeid ning selgitades õppetundides saadud materjali.

Järeldused

Tugevused

- Õpikeskkond on kaasaegne, õppijad on motiveeritud ja kooli poolt toetatud.
- Õpetamis- ja hindamismeetodid toetavad õpilaste õpiväljundite saavutamist ning arvestavad nende eripäraga.
- Toimub õppijate kogemuste oskuslik kasutamine kaasõpilaste õpetamisel.
- Õpilased on väga rahul õppetöö korraldusega.
- Õppijatel on väga hea ettevalmistus praktikaks.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Ärinduse ja halduse õppevaldkonnas oli 2019. a õppijate väljalangevus tunduvalt suurem kui kooli eesmärk. Komisjon soovib leida võimalusi väljalangevuse vähendamiseks, täiendades nõustamissüsteemi (iseseisva õppimisoskuse õpetamine, õpimotivatsiooni tõstmine jm).

- Sekretäri ja bürootöötaja õppekava õpilased tõid välja, et praktikakohtade leidmine on raske. Samas rõhutasid tööandjad (sh vilistlased) ettevõtete külastuste ja koolipoolse initsiatiivi olulisust praktikakohtade leidmisel. Tulenevalt eeltoodust tuleks sekretäri ja bürootöötaja õppekavade õppetöö raames teha senisest enam õppekäike kohalikesse ettevõtetesse, eesmärgiga leida õpilastele täiendavaid praktikabaase.

Arenguvõimalused

- Õpilased rõhutasid, et vastastikune toetamine õppetöös aitab mahajäämust ennetada. Komisjon soovib toetada jätkuvalt õpilaste omavahelist koostööd, et vähendada seeläbi väljalangevust.

Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. **Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud.**
2. **Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.**

Koolis põhikohaga töötavast personalist on seotud sekretäri ja kontoritöö ÕKR tundide läbiviimisega 4 inimest, majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR õppetöoga 3 inimest. Õpetajatele piisava töökoormuse tagamiseks on õpetajad hõivatud ka teistes ÕKR-des. Täistööajaga töötab sekretäri- ja kontoritöö ÕKR-s koordinaator, kes koordineerib mõlemat ÕKR-i ning annab ka erialatunde. Lisaks koolis põhikohaga töötavatele õpetajatele, on kaasatud õpetamisse oma ala kvalifitseeritud spetsialistid väljastpoolt kooli. Intervjuudes toodi välja, et eriala ei pea olema ühe õpetaja nägu, seega soosib kool erinevate külalisõpetajate kasutamist. Nii on mõlemas ÕKR-s õppetöö läbiviimisel rakendatud igapäevaselt erialal töötavaid inimesi ettevõtetest, mis tagab õppe eluläheduse ning teooria seotuse praktilises töömaailmas toimuvaga. Sekretäri ja kontoritöö ÕKR-s kasutatakse 14 praktikut ning majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR-s 12 praktikut. Õpetamisse kaasatakse ka teiste haridusasutuste õpetajaid, nt Tallinna Majanduskoolist ja Pärnumaa KHK-st. Samas võib põhikohaga õpetajate vähesus (nt raamatupidamise õppekaval on põhioskuste moodulite õpetajad valdavalt tunniandjad) raskendada õppekava arendamist jms. Õpetajate arv on piisav õppetöö läbiviimiseks, õppetöö mahud ja ametikohad on planeeritud. Samas on oluline osa õpetajaid jõudmas 10 aasta jooksul pensioniikka. Kool loodab töömaailmast kaasatud õpetajate seast leida järelkasvu põhikohaga töötavatele õpetajatele. Samuti on kool võimaldanud kutseõpetaja-praktikantidele praktikavõimalusi. ÕKR-ide vakantsetele ametikohtadele on kool otsinud töötajaid töötukassa ja CV online kaudu. Samuti on kool pakkunud töökohti vilistlastele ning arvestanud kolleegide soovitusi. Kooli hinnangul ei ole probleemi õpetajate leidmisega.

Õpetajate kvalifikatsioon vastab nõuetele. Õpetajad omavad pikaajalist pedagoogilist kogemust. Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR-s omab üks külalisõpetaja raamatupidaja, tase 6 kutsetunnistust ja üks kutseõpetaja, tase 7 kutsetunnistust. Kooli arengukava üheks eesmärgiks on, et 50% õpetajatest omaks eriala kutsetunnistust. Seega on hinnatavate ÕKR-de puhul veel arenguruumi.

Õppijate tagasisidet praktikajuhendajate ja õpetajate pädevuse ning õpetamise meetodite kohta võtab kool tõsiselt, kasutades seda õpetaja arendamisel. Piisavalt põhjendatult võib negatiivne tagasiside viia ka koostöösuhete lõpetamiseni õpetaja või praktika juhendajaga. Kooli eesmärgiks on

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

kvaliteetse õppe pakkumine ning õpilaste rahuloluhinnang vähemalt „4“, mis on siiani ka saavutatud. Õpetajate ja praktikajuhendajate kõrge kvalifikatsiooni ja pedagoogilise kompetentsuse tõenduseks on ka õpilaste edukas esinemine kutsevõistlustel ning kutseksamite sooritamise kõrge protsent. Sekretäri- ja kontoritöö ÕKR-s on kutseksamite sooritamise protsent olnud aastatel 2016–2020 100% lõpetajatest. Majandusarvestuse ja maksunduse ÕKR-s on kutseksami sooritajate protsent tõusva trendiga alates 2016. aastast, mil see oli 36%, 2019. a 61% ja 2020. aastal 80%. ÕKR-de õpilased on osalenud raamatupidaja, sekretäri ja bürootöötaja vabariiklikel kutsevõistlustel, saavutatud on mitmeid kõrgeid kohti (sekretär, tase 5 – 2016. a III koht, 2017. a I ja III koht, 2019. a I koht; bürootöötaja, tase 4 – 2019. a I ja III koht).

Iga-aastaselt (hiljemalt oktoobriks) valmib koolitusplaan, mille koostamisel on lähtutud arengukavas olevatest eesmärkidest, töötajate erialastest arengusoodidest, õppijate tagasiside analüüsist ning kooli juhtkonna tähelepanekutest. Töötajate arenguvajadustest ning -soovidest kõneldakse arenguvestlusel, mille ettevalmistuse juurde kuulub ka iga õpetaja eneseanalüüsi osa, mis sisaldab nii möödunud perioodi tulemusi kui ka järgneva perioodi plaane.

Kool toetab õpetajate (sh külalisõpetajad) koolitustel osalemist, seda nii ajaliselt kui rahaliselt. Intervjuudest õpetajatega tuli selgelt välja koolipoolne tugi enesearendamisele: ise tuleb vajalikud kursused otsida ja alati on saadud nõusolek osalemiseks. Koolituse eest tasub kool, sh söidukulu. Üks õpetaja tõi eriliselt esile kooli poolt korraldatud aktiivõppemeetodite koolituse. Õpetajate hinnangul saab koolitustel käia piisavalt.

Koolitusplaan sisaldab koolitustele lisaks nii õpirännet kui stažeerimist. Õpirände korraldamine on 2020. aastal olnud oluliselt piiratud seoses COVID-19 viiruse levikuga, samuti on kooli juhtkonna sõnul vähesed õpirände üheks probleemiks keeleoskus. Kool võtab keeleõppe läbiviimist väga tõsiselt. Koolitusplaanist nähtub, et õpetajatele võimaldatakse eraldi keelekursusi. Stažeerimist küll õpetajatele võimaldatakse, kuid hinnatavate ÕKR-de õpetajatest keegi seda võimalust kasutanud pole, sest praktikute puhul selleks vajadus sisuliselt puudub. Stažeerimine on üks planeeritavatest arendustegevustest.

Kool toetab igati õpetajate vahelist koostööd ja koos õppimist. Nii jagatakse koolitustelt saadud olulisemat uut teavet kolleegidega ning erinevates koostöövormides arutatakse arendustegevusi, samuti soodustab kool õpetajate kogemuste jagamist teiste koolide õpetajatega. Koostöö tugevdamine ja kogemuste vahetamine on eriti oluline kaasamaks neid õpetajaid, kes ei tööta koolis põhikohaga, vaid annavad üksikuid erialatunde. Viimastel on oma põhitöö tõttu sageli raske koolitustel osaleda.

Kool pakub praktikajuhendajatele enesetäiendamise võimalusi, jooksvalt toimub praktikajuhendajate nõustamine õppija praktika ajal. ÕKR koordinaator või erialaõpetaja võtab õppija praktikal oleku ajal praktikakohaga ühendust kas telefoni teel või praktikakohta külastades. Vestlusel praktikajuhendajaga lahendatakse ka esile kerkinud probleemid. 2017–2019. aastal viis kool läbi Euroopa Liidu Sotsiaalfondi poolt rahastatud projekti „Tööandjate ja kooli koostöö toetamine Olustvere TMK-s“, mille raames toimusid koolitused praktikajuhendajatele. 2020. aasta sügisel toimus seminar raamatupidaja, tase 5 õppekavarühmade praktikajuhendajatele.

Samas jääb praktikajuhendajate osavõtt koolitustest tagasihoidlikuks ning side kooliga enesetäiendamise eesmärgil nõrgaks.

Seoses vajadusega viia õppetööd lisaks kontakttundidele läbi ka distantsõppes, on selgunud, et õpetajad (eriti külalisõpetajad), tunnetavad vajadust arendada oma teadmisi ja oskusi veebikeskkonnas õppetöö läbiviimiseks nii meetoodiliselt, kui ka tark- ja riistvara kasutamisel. E-õppe

materjalide koostamine on väga töömahukas. Kool on selles osas plaaninud õpetajatele pakkuda täienduskoolitust.

Intervjuude käigus küsiti tagasisidet õpetajate kohta nii õpilastelt kui ettevõtete esindajatelt. Õpilased tunnustasid õpetajaid kompetentsete ja oma ainet hästi edasiandvatena, eriti toodi esile praktikutest õpetajate elulähedasi ja praktilisi teemakäsitlusi. Tööandjad olid õpilaste teadmistega ning tööks valmidusega rahul, mis omakorda viitab professionaalsele õpetajatööle.

Järeldused

Tugevused

- Mõlemas ÕKR-s on kvalifitseeritud õpetajad.
- Praktikutest õpetajad seovad oskuslikult teooria töömaailmas toimuvaga.
- Kool toetab igakülgset õpetajate erialast enesetäiendust, õpetajatevahelist koostööd ja koos õppimist ning arendustegevustes osalemist.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Õpetajad, sh praktikutest õpetajad vajavad tuge IT lahenduste kui ka õppematerjalide koostamise ja kasutamise osas. Komisjon soovib viia läbi erinevate õpikeskkondade kasutamise koolitused, et tagada õpetajate parem valmisolek võimalikuks distantsõppeks.
- Praktikajuhendajate osavõtt koolitustest on tagasihoidlik ning side kooliga enesetäiendamise eesmärgil nõrk. Komisjon soovib teha tõhusamat koostööd praktika juhendajatega, motiveerimaks neid ka edaspidi praktikat juhendama, mis omakorda seoks neid kooliga ja aitaks ennast täiendada.
- Praktikutest õpetajatel ei ole piisavalt aega ega motivatsiooni panustada ÕKRde arendustegevustesse. Komisjon teeb ettepaneku kaaluda võimalust võtta tööle veel mõni põhikohaga erialaõpetaja, keda saab võrreldes tunniandjaga enam rakendada kooli - ja õppekavaarendusse.

Arenguvõimalused

- Komisjon soovib motiveerida põhikohaga õpetajaid osalema stažeerimisel ning õpetajaid ja õpilasi õpirändes, et olla enam kursis (töö)maailmas toimuvaga.
- Soovitame jätkuvalt ergutada kutseõpetajaid sooritama ka ise kutseeksameid, olles sellega eeskujuks õppijatele ning täites seeläbi kooli arengueesmäärke.

Hindamiskomisjoni peamised järeldused majandusarvestuse ja maksunduse ning sekretäri- ja kontoritöö õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

Tugevused

- Õppekavaarendus on eesmärgistatud, toimub süsteemselt, on hästi koordineeritud ja arvestab eelkõige regionaalse vajadusega, kaasatud on erinevad huvipooled.
- Õpikeskkond on kaasaegne ja toetav, õppijad on väga rahul õppetöö korraldusega.
- Õppe sisu, õpetamis- ja hindamismeetodid toetavad õpilaste õpiväljundite saavutamist ning arvestavad nende eripäraga.
- Õpilastel on väga hea ettevalmistus praktikaks.
- Mõlemas ÕKR-s on kvalifitseeritud õpetajad, kes seovad oskuslikult teooria töömaailmas toimuvaga.
- Kool toetab igakülgset õpetajate erialast enesetäiendust, õpetajate vahelist koostööd ja arendustegevuses osalemist.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Õppekavade bürootöötaja, tase 4 ja raamatupidaja, tase 5 kodulehel olevad rakenduskavad on viimati kinnitatud mõned aastad tagasi. Komisjon soovib kaasajastada rakenduskavad, mh karjääriplaneerimise ja ettevõtluse moodul, integreerides uue mooduli "Õpitee ja töö muutuv maailmas" õpiväljundid põhiõppe moodulite õpiväljunditega.
- Sekretäri ja bürootöötaja õppekava õpilased tõid välja, et praktikakohtade leidmine on raske. Samas rõhutasid tööandjad (sh vilistlased) ettevõtete külastuste ja koolipoolse initsiatiivi olulisust praktikakohtade leidmisel. Tulenevalt eeltoodust tuleks sekretäri ja bürootöötaja õppekavade õppetöö raames teha senisest enam õppekäike kohalikesse ettevõtetesse, eesmärgiga leida õpilastele täiendavaid praktikabaase.
- Õpetajad, sh praktikutest õpetajad vajavad tuge IT lahenduste kui ka õppematerjalide koostamise ja kasutamise osas. Komisjon soovib viia läbi erinevate õpikeskkondade kasutamise koolitused, et tagada õpetajate parem valmisolek võimalikuks distantsõppeks.
- Praktikutest õpetajatel ei ole piisavalt aega ega motivatsiooni panustada ÕKR-de arendustegevustesse. Kaaluda võimalust võtta tööle veel mõni põhikohaga erialaõpetaja, keda saab võrreldes tunniandjaga enam rakendada kooli - ja õppekavaarendusse.

Arenguvõimalused

- Komisjon soovib pakkuda tasemeõppe baasil täienduskoolitusena nn õpiampse, et seeläbi viia läbi regioonile vajalikke koolitusi.
- Komisjon soovib kaaluda tasulise õppe pakkumist või koostööd õppetöö läbiviimisel teiste õppeasutustega, kui riigi poolt tasuta õppe läbiviimist praegusel määral enam ei toetata.
- Komisjon soovib motiveerida põhikohaga õpetajaid osalema stažeerimisel ning õpetajaid ja õpilasi õpirandes, et olla enam kursis (töö)maailmas toimuvaga.